

Comentari al llibre “Tornem Jesús als pobres”

És un llibre profund, inspirat, ple d'experiències i reflexions personal, clar, entenedor, pràctic i útil per, amb propostes per ser treballat.

Ofereixes un molt bon inventari de textos de diferents autors molt ben escollits que complementen molt bé el comentari.

En la segona part els qüestionaris tenen unes preguntes molt ben fetes i molt pensades

Com que vas invitar a debatre les teves propostes en la concorreguda i interessant presentació del llibre, m'atreveixo a exposar el que em va suggerir la mateixa presentació i la lectura del llibre.

Segur que, a l'hora de fer-ne una afectuosa crítica, em pesen les meves circumstàncies, la meua història personal, el meu pensament, la meua procedència social i la meua “pobra” i minsa experiència en els àmbits dels més necessitats. Tu tens un profund coneixement i una llarga i intensa implicació en el món dels pobres i queda aquest fet molt notat en el seu escrit. Possiblement jo estigui condicionat, com diu ell, per una visió encara massa “ètica” i per un cert “segrest” de l'evangeli per la nostra societat neoliberal i gent d'església massa benestant. També potser que tu mateix i altres cristians/es en el procés que hem anat fent de reinterpretar la nostra fe en Jesús, necessitem auto-explicar-nos el què ens ha passat, re-afirmar-nos en el que hem descobert més darrerament, en contrast amb altres formes passades de viure el seguiment cristià, de relacionar-nos amb els exclosos, posicions de les quals potser volem fugir, o extreure del nostre interior per auto-convèncer-nos.

Val la pena aturar-se en la crítica aguda que fas de moltes de les actituds que ens semblen normals de molts cristians del nostre temps, que sovint no són més que actituds “benestants” elevant-les a un nivell superior que creiem que ja és evangèlic.

La lectura del llibre m'ha fet bé. M'ha donat a conèixer un conjunt d'aspectes de Jesús per a mi força nous i en especial he gaudit de les anècdotes i ironies divertides que relaciones amb el tema, tot manifestant aspectes i detalls, tot fent-ne crítica, del nostre fer quotidià.

En la meua afectuosa crítica em centraré en 6 punts:

1. La divisió entre nosaltres i ells

Al meu entendre no crec que hi hagi una frontera massa clara entre nosaltres i els pobres. A la plana 15 ho afirmes. Però en el discurs, m'ha semblat que no es té prou en compte. De fet tots som vulnerables i tots tenim les nostres pobreses, i fragilitats.

2. Qui són pobres?

Com diu el capítol: “Ens cal retrobar el pobre que som tots” (planes 50-52), tots som pobres, de diferent manera, en diferents aspectes i dimensions de la vida. I no cal caure en el parany de dissoldre la pobresa en tot, sinó que ens és necessari destacar els pobres materials, que no tenen el necessari per viure, i que se’ls i infrahumanitza socialment.

Ara bé, aquest capítol, penso jo, hauria d’afectar tots els altres i dóna la impressió que en els altres capítols segueix pesant la frontera entre ells i nosaltres. I cal distingir el fet objectiu que tots som pobres, de la consciència de sentir-se’n i de reconèixer les pròpies pobreses. Per això com molt bé dius ens cal fer un procés de “desburguesització”, d’empobriment. De fet l’ església, per la situació en la que el nostre sistema social l’està col·locant, l’estar fent per força (veure punt 5).

No entro en el món de les definicions (sociològiques, econòmiques, culturals, religioses, bíbliques), ni en les polèmiques infinites sobre els diferents conceptes de pobre i de pobresa, ni en les diferents dimensions de la pobresa. Sembla que tu has optat per una definició bíblica neotestamentària combinada amb la observació directa de la teva implicació en aquest món.

3. Què és evangelitzar?

Penso que la paraula evangelitzar l’estem fent servir molt en els ambients clericals i religiosos, i en els textos del magisteri. I per això sospito que quan en parlem massa és que alguna cosa no va bé. O que tenim nostàlgia d’altres èpoques, o que no estem satisfets, o que no entomem seriosament la crisi social, política, cultural religiosa i eclesial que vivim. Em sembla que és una paraula força “tramposa” en la qual cadascú imagina realitats diferents.

Estar al costat, atendre, acompanyar, tenir cura, tirar endavant accions contra la injustícia social, ¿realment creiem que a tot això li manca alguna cosa per ser realment evangelització?

¿Què vol dir proclamació explícita de que Jesús és el Senyor? ¿Què vol dir anunciar la joia de la mort i resurrecció del Crist?. Si ens posem davant d’un pres, que visitem, per exemple, ¿què significa?. En l’imaginari eclesial ens pot venir que això vol dir, pronunciar la paraula Jesús o una referència a alguna paraula o gest d’ Ell, en algun moment de la conversa, però ¿és això?.

Fàcilment confonem evangelització amb “proselitisme” o amb “predicació”, encara que sigui per la via negativa del rebuig a aquests tipus d’accions.

A més forces dels pobres del nostre entorn o són musulmans, o indiferents, o no volen saber res de religió, o tenen una religiositat popular, que pot ser una vehicle o també un obstacle per la Bona notícia.

Crec que entenc el que vols dir però ens trobem davant una gran diversitat de persones, que demanen molt de respecte.

En alguns moments ets força “dur” quan dius que neguem als pobres les “molles espirituals”. Potser per necessitat pedagògica d'exposar la teva proposta, separen massa la promoció de la justícia de la proclamació joiosa de l' evangelí.

4. Qui evangelitza?

Si els pobres són Crist anònims (surten en el capítol: molt interessant: “Només els pobres capten el do fons d'alegria”, planes 38-39), són ells els que ens evangelitzen (com diem tant sovint i potser no sabem el que volem dir) i per tant cal escoltar-los, acollir els seus gests, paraules, actituds, com les que venen de la persona guarida, que pateix (amb la qual Crist es solidaritza) i ens invita a viure la joia, a donar sentit a la nostra vida. Així doncs, no ens hem de preocupar tant si nosaltres “evangelitzem” sinó si sabem rebre l'evangelització provinent dels pobres. O dit d'una altra manera, quina part nostra (les nostres debilitats, i pobreses) ens està evangelitzant a nosaltres mateixos, gràcies a la llum que ens ofereixen els pobres i la seva situació. Encara els hi hem d'agrair sense caure en el paternalisme o en una manipulació egoista de les seves persones, en benefici de la nostra evangelització. Però l'existència de pobres (materials, sanitaris, mentals, d'instrucció, socials, culturals, de manca de relacions, de recursos, espirituals...) i de pobreses (nostres i de les persones dels nostres entorns) ¿no són l'ocasió per trobar Jesús i a través d'ell sentir-nos perdonats, estimats pel Pare-Mare?

Per tant els veritables i autèntics subjectes de l'evangelització són els pobres (Capítol “ ¿Els pobres ens evangelitzen?”, planes 44-45) i per tant tothom. Tots tenim Crist a dins, el seu Esperit es fa lloc, si el deixem espai. El que es produeix en els nostres encontres humans (som éssers relacionals i socials) és un intercanvi evangelitzador, una correspondència, una reciprocitat, sempre variable, que beneficia a les dues parts sempre si el sabem descobrir, i en cada encontre avancem, retrocedim, pensem, repensem, sentim, ens humanitzem...

Sembla que vols remarcar que els pobres , tot i evangelitzar-nos, tenen dret a conèixer i poder viure els valors que ens transmeten, “des del fonament darrer que ens permet trobar-hi tota la riquesa i plenitud que són el que nosaltres afirmem trobar en Jesús” (plana 45). Però, que no el captin el fonament?. Potser alguns sí i altres no. Però, ¿ens pertoca a nosaltres (una altra cop la separació massa “separada” entre nosaltres i ells) donar-lo o més aviat descobrir-lo entre tots i visibilitzar-lo, si és que cal?. Potser nosaltres no estem prou evangelitzats per oferir aquest fonament, aquesta riquesa i plenitud i encara hem de caminar per deixar-nos humilment portar vers Ell, que segueix estant en els pobres i en les nostres pobreses.

Sempre hi ha algú en el nostre entorn, que treballa en la línia de Déu, que coneixem i ens evangelitza.

5. De qui és Jesús?

Estic d'acord que ens preguntem massa sovint ,quan llegim l'evangeli, ¿què hem de fer? I no tant gaudir del que Jesús ha fet i està fent per mi.

I, ¿on trobem que Jesús està fent alguna cosa per mi?: en els pobres i en totes les persones en tant i en quant són pobres.

Jesús ja és dels pobres. Està en ells. L'acció de tornar Jesús als pobres és lloable i s'entén, a partir del cert segrest que ha sofert Jesús per part dels "benestants". Per, ¿aquest Jesús segrestat és Jesús?. L'autèntic Jesús el trobarem en les pobres, en les debilitats nostres i de tothom i de manera transparent en el rostre i vida dels més exclosos i abandonats. Per tant en aquests sentit no cal tornar-los Jesús, sinó més aviat escoltar, captar, acollir l'amor de Jesús que ens crida i ens atrau des dels pobres.

6. La pobresa de l'església

Una qüestió en la que no es fa suficientment cabal és en el procés lent de "marginació" que sofreix l'església en la nostra societat individualista i materialista. L'església i el món eclesiàstic al nostre país, ha anat perdent autoritat, influència, com havia de ser. Aquest fet, juntament amb la incapacitat per adaptar-nos als canvis accelerats actuals, i el no saber com transmetre i acompanyar en el missatge de l'evangeli, són debilitats que ens apropen realment als pobres, que "es senten indignes de respecte i amor".

Celebro la teva admiració vers Jesús, com es relaciona amb la gent, com compareix el dolor del necessitat i el fa participar de la seva joia, com compta amb la fe de l'altre en el signe curatiu i et preguntes com ho hauríem de fer nosaltres com Ell i reconeixes la nostra feblesa i la nostra ignorància i inhabilitat.

quim cervera

5 juliol 2016